

Mogens Müllers prædiken 22. søndag efter trinitatis

Taler

Mogens Müller
Professor i Det Nye Testaments
Eksegese, dr. theol.

Dato

16. november 2014

Sted

Lindevang Kirke

Omstændigheder

Denne prædiken er holdt ifm. et homiletisk og liturgisk forsøg i Lindevang Kirke i 2014/2015, hvor kirkens tre præster kontinuerligt prædikede over hele Markusevangeliet fra trinitatis søndag til 2. påskedag. Derved afveg præsterne fra at prædike over teksterne fra de autoriserede to tekstrækker til fordel for Markusevangeliet.

Prædiketekster

Anden Mosebog kapitel 16, vers 11-15
Paulus' Første Korintherbrev kapitel 1, vers 20-26
Markusevangeliet kapitel 8, vers 1-13

Salmer

Lover den Herre, den mægtige konge med ære
Fyldt af glæde over livets under
Helligånden trindt på jord
—
Guds rige evangelium
Op, al den ting, som Gud har gjort
Nu takker alle Gud

- 1 Bøn: Gud, lad os leve af dit ord som dagligt brød på denne jord! Amen!

5

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Markus, 8,1-13:

- I de dage var der igen en stor skare, som ikke havde noget at spise, og Jesus kaldte disciplene til sig og sagde til dem: »Jeg ynkes over skaren, for de har allerede været hos mig i tre dage og har ikke noget at spise; og sender jeg dem sultne hjem, vil de blive udmattet undervejs, og nogle af dem er kommet langvejsfra.« Hans disciple svarede ham: »Hvorfra skal nogen få brød til at mætte dem her i ødemarken?« Han spurgte dem: »Hvor mange brød har I?« »Syv,« svarede de. Så lod han skaren sætte sig på jorden; og han tog de syv brød, takkede, brød dem og gav sine disciple dem, for at de skulle dele dem ud; og de delte dem ud til skaren. De havde også et par småfisk; og han velsignede dem og sagde, at de også skulle dele dem ud. Og de spiste og blev mætte, og de samlede de stykker sammen, som var tilovers, syv*

20 *kurve fulde. Der var omkring fire tusind til stede. Og han sendte dem bort. Straks efter gik han om bord i båden sammen med sine disciple og kom til egnen ved Dalmanuta.*

25 *Så kom farisæerne og gav sig til at diskutere med ham, og for at sætte ham på prøve krævede de et tegn fra himlen af ham. Så sukede han dybt i sin ånd og sagde: »Hvorfor kræver denne slægt et tegn? Sandelig siger jeg jer: Denne slægt skal intet som helst tegn få.« Og han forlod dem og gik igen om bord og tog over til den anden bred.*

30

35 Du bli'r, hvad du spiser. Dette udsagn stammer fra en tysk filosof i anden del af 1800-tallet (Ludwig Feuerbach). Han mente det helt materialistisk. Og selv om der finder en omdannelse sted undervejs i processen, er det uomtvisteligt, at vi bli'r, hvad vi spiser, og at vi, hvis vi ikke spiser, snart holder op med at leve. Men vi er forhåbentlig mere end, hvad vi spiser. Vi er også vores handlinger og vores tanker og forestillinger om, hvad dette liv går ud på, at det går ud på andet end
40 at putte i munden. Som der står i Det Gamle Testamente: "Mennesket lever ikke af brød alene, men af hvert ord, der udgår af Guds mund" (5 Mos 8,3).

Det er ikke mere end seks søndage siden, vi sidst hørte om et bespisningsunder. Da var det 5.000 mænd, der blev mætte, hvor det denne gang altså er 4.000.
45 Men på en mærkelig måde synes det, der optager fortælleren mest, at være, hvor meget, der blev til overs. Ved den første bespisning var det således tolv kurve fulde, denne gang er det syv. Og at det faktisk især er det, der blev til overs, der har betydning, fremgår af et regelret repetitionskursus, som Jesus holder med sine disciple, og som vi skal høre om næste søndag. Her bliver de udspurgt om,
50 hvor mange kurve, der blev til overs de to gange, og vi hører dem svare, selvfølgelig rigtigt.

Så de to beretninger om underfulde bespisninger af store skarer handler åbenbart først og fremmest om det, der ikke blev spist ved disse lejligheder. Vi
55 får ganske vist ikke at vide, hvad der skete med det. Men her er det, tallene kan hjælpe os. For tolvtalet gælder Israels tolv stammer, syvtallet den øvrige verden,

som ifølge Det Gamle Testamente bestod af halvfjerds folkeslag. Syvtallet betegner således universaliteten, alle de andre folkeslag. Derfor kan firetallet i de
60 4.000 bispiste også signalere verdenshjørnerne. Lyder det spekulativt? Ja, måske. Men denne forståelse understøttes af det efterfølgende repetitionskursus.

Som vi ved fra folkeviddet, læser Fanden Bibelen helt på sin egen måde. Og denne måde kan være simpelt hen at forstå alt bogstaveligt. Alle under- og
65 overtoner, al tale om symbolsprog og billedtale, fordi der nu engang er ting og forhold, som ikke lader sig indfange i ligefrem tale, alt dette er Fanden døv overfor. Og så bliver rigtig mange bibelske fortællinger absurde og groteske. Og en af vore store søndagsavisers bagside kører for tiden et korstog mod Bibelen netop ved at stille sig fuldstændig tonedøv an over for alt andet end en helt
70 bogstavelig forståelse. Det virker ikke særlig oplyst, og komikken er til at overse. Men det tydeliggør, hvad der sker, hvis man ikke vil forstå.

Som med fortællingen om den underfulde bispisning af de 4.000: Med sin konstatering af, at der blev syv kurvefulde til overs, peger den frem mod alle
75 senere bispisninger, også mod vores gudstjeneste her i dag. For det livgivende brød er ifølge denne fortælling først og fremmest én, stor pil, der peger på ham, der brød det efter at have velsignet det. Den situation, vi skal forestille os, er også, at de mange mennesker først har hørt Jesus undervise og forkynde. Og selv om det ikke bliver sagt, må de have hørt noget, der gav dem mod på livet ved at
80 give dem et nyt billede af Gud som den tilgivende og kærlige fader. For faderbilledet indebærer, at vi i Guds øjne er hans elskede børn. Men efter en lang dag blev det så også klart, at mennesket også lever af brød. Og her overlader Jesus ikke skarerne til sig selv.

85 Undervejs bliver det tydeligt, at disciplene åbenbart ikke ved, hvad de har med at gøre. Det, de har, kan se helt utilstrækkelig ud – som syv brød til en folkemængde på 4.000. Men velsignelsen får det til at række. I forbindelse med den nye oversættelse af Første Mosebog og Prædikerens Bog til nutidsdansk, som netop er udkommet, tolkes det at velsigne med at give livsstyrke. På
90 nutidsdansk kan velsignelse nemlig undertiden bruges i en nedslidt betydning som det at give sin tilladelse. Som når vi siger, at noget har vores velsignelse. Men i Bibelen er betydningen langt stærkere. Når Gud velsigner, giver han livsstyrke, ja livet har sit udspring i Gud, udgår fra Gud.

95 Det er denne velsignelse, disciplene dengang og vi i dag er sat til at give mund og

mæle, hænder og fødder i denne verden. Det fører os tilbage til grunden til den underfulde bespisning. Den sker nemlig ikke, fordi Jesus vil vise skarerne sine guddommelige kræfter. Nej, den er, at han ynkes over skaren, som allerede har været hos ham i tre dage. Sender han dem nu bare sultne hjem, vil de blive udmattede undervejs, og nogle af dem er ligefrem kommet langvejs fra. Så det hele begynder så at sige med en behovsanalyse. Og fortællingens ærinde er at vise disciplene – og dermed også os –, at vi har noget at byde på. Noget som kan mætte. Det ord, det budskab, som kirken er der for at forkynde, giver os fylde, retning og indhold til livet, ja livsstyrke og livsmod.

Så det hele handler ikke bare om, at nogle store folkeskarer engang fik tilfredsstillet deres sult. Ærlig talt: hvorfor skulle vi også høre om det? I vores del af verden er der ingen grund til, at ikke alle hver dag kan gå mætte i seng. Og de alt for mange steder ude i verden, hvor sulten hærger, vækker en sådan fortælling i bedste fald falske forhåbninger. For de/vi, der har, vil langt fra altid dele. Men kristen mission har altid haft blik for, at man ikke kan forkynde for tomme maver. Derfor har forkyndelsen af evangeliet ofte gået hånd i hånd med nødhjælp og sygdomsbekæmpelse. Så her optræder evangeliet som et budskab, der på en måde har lige så meget adresse til den, der forkynder, som dem, der forkyndes for. Vi skal ikke bare åbne munden, men – hvor det er nødvendigt – også for vores konti og kornkamre.

Forfatteren til Johannesevangeliet har efter al sandsynlighed kendt Markusevangeliet. Og her har han åbenbart ikke syntes, at budskabet var helt klart nok. Så da han skal genfortælle beretningen om bespisningsunderet – og i Johannesevangeliet optræder der ligesom i Lukasevangeliet kun ét bespisningsunder –, lader han Jesus holde en tale bagefter, hvori han kalder sig selv det brød, som er kommet ned fra himlen. Ja, han siger ligefrem til sine tilhørere, at kun den, der spiser hans kød og drikker hans blod, har evigt liv (se Joh 6,54). Det er altså sådan, at vi skal høre om Jesus, hans undervisning, forkyndelse og gerninger, ja, vi skal – jeg havde nær sagt: bogstavelig talt – spise ham, så han bliver til nyt liv i os, et liv, hvor det er kærlighed og barmhjertighed, der får lov til at føre det store ord. For dette liv kan kun kendes på frugterne.

Derfor hverken kunne eller ville Jesus give farisæerne det tegn fra himlen, som de krævede af ham. For i denne sag går sikkerheden ikke forud, men følger efter. Vi må lade det vokse i vort liv, for at det kan gøre sin virkning. Også her gælder det, at vi bli'r, hvad vi spiser. Vi bliver heller ikke mætte af mad, som vi kun

hører om eller ser, ligesom vi ikke bliver hjulpet af medicin, som vi ikke indtager. Vi må give troen anledning. Og kan det mon udtrykkes mere indtagende end i den salme af Brorson, som vi nu skal synge, og hvor opfordringen lyder:

140 Kom, sæt dig som en flittig bi
i ordets blomster-enge,
søg selv, hvad kraft der er udi,
bliv ved at suge længe,
så får du honning vist og sandt,
145 det blod af Jesu vunder randt,
du kan i ordet finde. Amen!

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

150

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

22. søndag efter trinitatis, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

155

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/mogens-mullers-praediken-22-sondag-efter-trinitatis>

160

165

170